

Hilchos Snow

To eat, or not to eat?

ביצה ב פרק ראשון ביצה

ביצה, לא האכלו בו ביום בגמרא מפרש טעמא: שאור בכזית. משום דהני תלת מיני הוו מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל גבי יו"ט תנא להו גבי הדרי ובגמרא מפרש טעמייהו: בכטבת תמרה: יחפור בדקר. פיליא בלע"ז: ומודים שאם שחט ס'.

*שגולדה ביום טוב בית שמאי אומרים תאכל ובית הלל אומרים *לא תאכל בית שמאי אומרים *שאור בכזית והמין בככותבת ובית הלל אומרים יזה וזה בכזית *השוהט חיה ועוף ביום טוב בית שמאי אומרים יחפור בדקר ויבסה *ובית הלל אומרים לא ישחוט אלא אם כן היה לו עפר כוכן מבעוד יום ומודים שאם שחט שיחפור בדקר ויבסה שאפר כירה מוכן הוא: *במאי עסקינן אילימא בהתנגולת העובדות לאכילה מאי טעמייהו דבית הלל אוכלא דאפרת הוא אלא בהתנגולת העובדות לגדל ביצים מאי טעמייהו דבית שמאי מוקצה היא וכאי קושיא דלמא בית שמאי לית להו מוקצה קא סלקא דעתין אפילו כאן דשרי בכוקצה בגולד אסר

דמפרש טעמא בגמ' כשיס לו דקר נעון מבעוד יום: שאפר כירה מוכן הוא. בגמרא כפי מאי קאמר: גמ' העומדת לאכילה. שאינה מוקצה: אוכלא דאפרת. אוכל שגפרד וחזינו *במנחות חכורי אוכלין כמאן דמפרתי דמו וכן בשמיטת חולין (דף ע"ג): לית להו מוקצה. דלמא כר' שמעון סבירא להו דאמר בפרק [כירה] (שנת דף מד) מותר השמן שבו ושכקערה אסור (דברי רבי יהודה) ור"ש מחיר: קא סלקא דעתין להכי פרכינן מאי טעמייהו דבית שמאי דקא סלקא דעתין דאפי' לר' שמעון דשרי במוקצה בגולד אסור דאלו במוקצה סבירא ליה לא מקאי אינש מדעתיה מירי דחוי ליה אלג טולד לא הוה ידע דנהוי דעתיה עליה:

1

What is Nolad?

קא סלקא דעתין דאפי' מאן דשרי מוקצה בגולד אסור. דלא מקאי אינש מאי דחוי ליה אלג בגולד לא הוה ידע מאתמול ותימה דהא רבי שמעון דשרי במוקצה שרי בגולד כדאמרין בשבת (דף ע"ג) רבי יהודה אומר אין מסיקין בשברי כלים ור"ש מחיר אפי' דהוי טולד וי"ל דלא דמי דהאי טולד דהכא הוי טולד טפי שמהחילה לא היה בעולם אבל ההם הכלי היה בעולם רק שגשבר וכן משמע נמי בעירובין (דף מה: ושם) מילא צעירא מיבלע בליעי ופריך כל שכן דהוי טולד ואסור ומאי פריך ודלמא הוא כר' שמעון דהא רבי שמעון מחיר בגולד אלא ודאי היינו טעמא כדפרישית דכיון דבליעי לא היו כלל בעולם ואפי' ר' שמעון מודה דהאי טולד אסור:

אורח חיים שיא הלכות שבת בית יוסף

כתב שנלי הלקט (סי' פה) צעם רצ' למח גאון (הלכות פסוקות סי' קמו) מטר היווד צעצת וציוס טוב אף על גב דמאתמול לא היו עצים מותר לרחוץ ולשמות מהם דאסיקנא (עירובין מו.) מילא צעצם מינד נייד ולא הוי מוקצה השחא דאפתית להכי מים דאוקיינוס מינד נייד ושרו חניא נמי הכי נהרות המושכין ומעיינות הנוצעים הרי הם כרגלי כל אדם עכ"ל:

2

ח מ'מטר (כט) תחת הדלף בשבת, יואם נתמלא, שופכו ומחזירו למקומו; והוא שיהא הדלף ראוי (ל) לרחיצה, אבאל אם אינו ראוי (לא) *אסור משום שאין עושין גרף של רעי לכתחלה. ואם נתן פלי תחת דלף שאינו ראוי לרחיצה, (לב) מ'מטר (ס) (לג) לטלטלו במים המאוסים שבו*:

Is snow Nolad?

3

משנה ברורה (כט) תחת הדלף. שדולף הרך התקרה וכיוצא בזה: (ל) לרחיצה. דאין על המטר היורד (כה) שם מקצה או נולד ויכול לשותתו או לרחץ ממנו, והוא הדין (כו) אם הוא ראוי רק לשתיית בהמה: (לא) אסור משום שאין וכו'. פרוש. אין עושין דבר שימאס על סמך שיהיה מטר אחר-כך להוציאו בגרף של רעי. ואם אפלו יתרחצו שישאר קף ולא יזינו ממקומו גם-כן אסור, כמו שפיתבו הפוסקים. ועין בבאור הלכה: (לב) מ'מטר וכו'. הינו אף קדם שנתמלא [א"ר]: (לג) לטלטלו וכו'. ודוקא (ס) בשהוא נתון במקום שישיתו קבועה שם, דמאוס עליו והוי בגרף של רעי שהחירו לטלטלו להוציאו לאשפה מפני כבודו, אם הוא עומד במקום שישיתו קבועה שם, וכנ"ל בסימן שח סעיף לר, עין שם:

3. Snow

HALACHOS OF MUKTZA

4

Some poskim rule that snow is muktza. This ruling applies to snow which fell before Shabbos or Yomtov as well as to snow which fell on Shabbos or Yomtov. (Snow is not normally eaten or fed to animals, and is considered מוקצה מחמת גופו like sand or stones.) If the snow was collected before Shabbos or Yomtov, and designated for use on Shabbos or Yomtov, it is not muktza. Other poskim rule that snow [providing it is not too dirty to use⁸] is not muktza.¹⁰

Walking on snow (on Shabbos or Yomtov) is permitted.¹¹

¹⁰ עיין מש"כ לעיל בהערה 7. ושמעתי מהגאון ר' משה פיינשטיין שליט"א דכיון דאין הדרך להשתמש עם שלג וגם אין השלג נחשב מאכל בהמה הו"ל מוקצה ולא מיבעיא שלג שנפל בשבת דהו"ל נולד אלא אפי' אם נפל לפני השבת מ"מ מוקצה הוי. ועיין במס' נדה יז. ועי' בספר שמירת שבת כהלכתה פרק ט"ז הערה ק"י שהביא דברי הגרש"ז אויערבך שליט"א דשלג ומטר שירדו בשבת לא חשיבי נולד.

5

מד. אסור לעשות כדורי שלג או בובות שלג (קט). אבל השלג עצמו אינו מוקצה, גם אם ירד בשבת (ק).
 (קט) מהא

דרמב"ם פ"ז מה' שבת ה"ו, כל המקבץ חלק אל חלק ודבק הכל עד שיעשו גוף אחד, דומה לבנין. ועיין ספר מנוחה נכונה מלאכת דושה, דאסור גם לזרוק כדורי שלג. ולא ידעתי מקור לאיסור דושה בזה. וקצת יל"ע, דאולי יש לאסור משום סותר. ומהגרש"ז אויערבך שליט"א שמעתי, זכמו שמותר לשבור חבית שנדבקו שבריה בופת, סי' שיד סע' א, או לפורר גבינה ותאנים מחוברים, עיין לעיל פ"א הערה לב, כ"ש שאין לחשוש בכדור שלג משום סותר. (ק) עיין סי' שלח סע' ה ובמ"ב ס"ק ל, וע"ע מנחת שבת סי' פ ס"ק נו בשם הפמ"ג, וסי' שי במ"ב ס"ק לב לענין מימ הנוטפים מן האילנות. ומהגרש"ז אויערבך שליט"א שמעתי, זהרי ידוע שהשלג נעשה רק סמוך לירידת הגשם על האדמה ולא לפני כן, ונמצא שלא היה כלל מאתמול, ואפי"ה מבואר דאין זה השיב נולד, ועיין לעיל פ"י הערה יד לענין קרח שנעשה בשבת.

זמנים, הלכות שבת פ"ז

ה התולדה" – היא המלאכה³⁰ הדומה לאב מאלי האבות. כיצד? התמדתך את הירק מצט"ס לבשלו – הרי זה חבי, שזו המלאכה: תולדת טחינה, ששהטוחן לוקח גוף אחד ומחלקו לגופים הרבה, וכל העושה דבר הדומה לזה – הרי זה תולדת טוחן. וכן הלוקח לשון של מתכת ושף אותו כדי לקח מצפרו, בדרך שעושים צורפי הזהב – הרי זה תולדת טחינה.

6

Making Snowballs

1 וכן³¹ הלוקח קלב ונמן בו קבה כדי לחצו"ס – הרי זה חבי משום תולדת בורר, שהרי הפריש הקום³² מן הקלב. ואם גבנו ועשהו גבינה – חבי משום בונה. שכל המקבץ חלק אל חלק ודבק הפל עד שיעשו גוף אחד – הרי זה דומה לבנין. וכן לק"ס מלאכה ומלאכה מאלי האבות יש להן תולדות על דרך זו שאמרנו.

c) Why grating cheese is not Sossair

While the making of cheese is Boneh, chopping it apart (or even grating it) is not Sossair.²⁴⁷ Some commentaries explain that grating cheese is not Sossair (even though cheese is formed by combining curds to form a solid cheese substance) because the chopping and grating does not break down and reconstitute the cheese to its original curd form.

As explained earlier, Sossair is basically the reverse of Boneh i.e. the act of undoing a Boneh construction. Therefore, if one creates an item by means of *combining components*, Sossair must then entail the *disassembling of the item to its separate and original parts*.²⁴⁸

Thus, Sossair of the cheese could only occur if the cheese was somehow reconstituted to its original curds. Achieving this feat is probably impossible; in any case, it is certainly not accomplished through chopping, grating, or eating the cheese.²⁴⁹

This same concept is true of most foods. However, according to this view, if one were to chemically break down a food composition to its isolated, elemental ingredients, he could in fact be transgressing Sossair. (See also Sossair, D)

7

Throwing the Snowballs you Didn't Make

8

הלכות שבת סימן שלג

שלג שלא לפנות אוצר בשבת, ובו ג' סעיפים:

א "אוצר של תבואה או של פדי יין, אף-על-פי (א) שמתר להסתפק ממנו, (ב) אסור (ב) להתחיל בו (ג) לפנותו אלא (ד) לדבר מצנה, כגון שפנהו להכנסת אורחים או לקבע בו בית-המדרש. משנה ברורה

א (א) שמתר להסתפק ממנו. למאכלו ולמאכל בהמתו, שאינו מקצה, דקמא לן כרבי שמעון דלית לה מקצה אלא בגרוגרות וצמוקים שהניח ליבשו, משום דדחינהו בגדים ולא חזן עד שיתיבשו, וכמו שכתוב בסימן שי סעיף ב, (ב) מכל מקום אם אינו רוצה להסתפק ממנו אלא להתחיל בו לפנותו, אסור לעשות כן לדבר הרשות, והטעם, (ג) משום טרקה (ג) או משום עבדין דחל: (ב) אסור להתחיל וכו'. הינו אפלו פחות מארבע וקמש קפות. (ד) ומשמע דאם התחיל מערב-שבת, שרי לפנותו בשבת (ה) פחות מארבע וקמש קפות אף לדבר הרשות: (ג) לפנותו. אכל (ו) מתר לעשות שביל כרגליו לכאן ולכאן דרך הליכתו וציאתו, דזה לא הוי בכלל פנוי: (ד) לדבר מצנה. ואפלו (ו) בענין שיש בו טרח יותר, כגון להגביהם ולשלשלם בחלונות שבכחל או להורידם בסלמות או לטלטלם מגג לנג:

Shoveling Snow

9

c) Shoveling snow on Shabbos or Yom Tov

Shoveling snow can involve questions of Boneh or Sossair, especially if the snow has begun to melt and refreeze. Removing the hardened snow from the ground can be classified as Mashveh Gumos (levelling the ground - a form of Boneh). Frozen snow and ice on a porch or concrete walk can be regarded, Halachically, as part of the surface, and removing it, a form of Mashveh Gumos (refer to b above).^{47a}

Moreover, shoveling the snow from a dirt path is certainly forbidden under Mashveh Gumos, because the scraping of the shovel against the soil, while removing the snow, will inevitably smooth down the dirt surface (see Boneh, Chapter III;B).

1: Shoveling soft snow

In the case of soft snow (e.g. which has just fallen and not yet begun to melt and refreeze) on a concrete walk, there would be basis to permit sweeping or shoveling a narrow path to allow one to walk through, from the perspective of Boneh and Sossair.

However, some Poskim contend that shoveling snow is nevertheless forbidden under the restrictions of Tircha (Excessive Strain) because it is a very exertive activity. They compare this to one who clears out a storage room, or rearranges boxes and heavy items in his basement.^{47b} All such large-scale projects are forbidden on Shabbos because of Tircha, even if they do not involve the handling of Muktza items (unless the space is needed for guests who suddenly arrived, or for use as a Bais Medrash, or a similar Mitzvah purpose).

Therefore, one may not shovel snow on Shabbos, even where there is a proper enclosure or Eruv. However, one may walk back and forth on the walk while kicking away the snow with his feet in order to form a narrow path.^{47c}

2: A non-Jewish snowplow that arrived on Shabbos

One who has a contract with a non-Jewish company to plow the snow from his driveway during the winter season, must stipulate beforehand that any snowplowing be done before or after Shabbos, not on Shabbos.

If the snowplow arrived on Shabbos, one must tell the operator that the work may not be done on the property during Shabbos, but that he may return after Shabbos.^{47d}

Having a Non-Jew Clear Your Snow on Shabbos

רמז איזו מלאכות יכול האינדיהודי לעשות בעד הישראל, וכו' ו' סעיפים:

10

א *פוסק אדם (פרוש, מתנה) עם האינדיהודי על המלאכה (א) וקוצץ דמים והאינדיהודי עושה (ב) לעצמו, ואף-על-פי שהוא עושה בשבת, (ב) מותר. במה דברים אמורים, (א) *בצנעה, (ד) שאין מפירים הכל שזו המלאכה הנעשית בשבת של ישראל היא, אבל אם היתה ידועה ומפורסמת, אסור, שהרואה את האינדיהודי עוסק אינו יודע שקצץ, ואומר שפלוגי שכר (ג) האינדיהודי לעשות לו מלאכה בשבת. (ה) לפיכך הפוסק עם האינדיהודי לבנות לו (א) [ג] (ו) תצרו או כתלו *או (ז) (ו) לקצר לו שדהו, באם היתה המלאכה

(ח) במדינה או בתוף התחום, אסור לו (י) להניח לעשות לו מלאכה בשבת, מפני הרואים שאינם יודעים שפסק: הגה ואפלו (יא) אם דר בין האינדיהודים, יש לחש לאורחים הפאים שם או (כ) לבני-ביתו שיחשדו אותו (כ"י בשם תשובת אשכנזים). ואם היתה המלאכה תוף לתחום, (יב) וגם אין עיר אחרת בתוף תחומו של מקום שעושים בו מלאכה, (יג) מותר.

משנה ברורה

א (א) וקוצץ דמים. הינו קבלנות, שמתנה עמו שיעשה לו איזה מלאכה בשכר דבר קצוב. ואם עושה לו בטובת הנאה, עין לקמן בסימן רמו סעיף ד ובסימן רנב סעיף ב: (ב) מותר. דבין שקצץ, אדעתה דנפשה קעביר למהר להשלים מלאכתו, (ב) דלישראל אין קפידא בזה, דאם לא יעשהו היום יעשהו למחר: דאם קובע לו מלאכתו בשבת, אסור,

פדלקמן סימן רמו סעיף א: (ג) בצנעה. הינו שהיא מלאכת צנעה, לפי שאין הכל מפירין שהיא של ישראל, וכמו שמפרש, (ג) אבל אינדיהודי ואפלו אם הוא עושה אותה (ג) בפרהסיא שרי, בין דהמלאכה עצמה אין ידוע שהיא של ישראל: (ד) שאין מפירים הכל. ואפלו אם קצת יודעים שהיא מלאכת ישראל, שרי. ואף-על-גב דמבאר לקמן בהג"ה דיש לחש לאורחים ובני-ביתו שיחשדו אותו - שם שהיא מלאכת מחבר, וסתם מחבר שם בעליו נקרא עליו, החמירו בו ביותר: (ה) לפיכך וכו'. רוצה לומר, דסתם מחבר הוי פאלו ידוע ומפורסמת שהיא של ישראל: (ו) תצרו או כתלו. ואפלו אם הוא עומד במקום שאין ידוע שהוא שלו, גם-כן אסור, דיש לחש לשכניו שיודעים שהוא שלו, ויחשדוהו ששכירו הוא לימים [מ"א וש"א]: (ז) לקצר לו שדהו. ואף-על-גב דדרך שדה לאריסות, ואם-כן יסברו שלקחה באריסות, כמו שכתוב

העיר, שקרוי מדינה לפעמים: (ט) התחום. שרגילין אנשי העיר לפעמים לילף לשם: (י) להניח. איתא בספר חסידים סימן שמח: מעשה באדם אחד ששכר אינדיהודי לבנות ביתו בקבלנות, והיה האינדיהודי בונה בשבת, והיו מתרעמים עליו ולא חשש לקף, ולא היו ימים מועטים שלא נשאר הקרקע, לא לו ולא לזרעו: (יא) אם דר וכו'. רוצה לומר, שהוא דר (י) מחוץ לתחום העיר, וגם אין עיר אחרת בתוף תחומו, אפלו הכי אסור, (ט) דיש לחש לאורחים דמקלעי לגבה ויחשדוהו; ומה דמקלין לקמה מבחוץ לתחום, הינו כשרק המלאכה היא שם, אבל הוא בעצמו דר בעיר: (יב) וגם אין עיר אחרת. והוא הדין כשדר שם (ט) איזה יהודי בתוף התחום של מלאכה גם-כן אסור, ויצנעה להאינדיהודי קדם שבת שלא יעשה בשבת: (יג) מותר. דתו ליכא משום מראית העין, ואינדיהודי כי קטרת בדידה קטרת. והנה מתוף מה שנתבאר בזה הסעיף מוכח (י) דאסור לשכר אינדיהודי בקבלנות לפנות זבלו מחצר והוא עושה בו בשבת, דהוא מתמן החצר בזה והוא בכלל מלאכת מחבר;

סימן רמג סעיף א, מכל מקום אסור, (ד) דשאני התם דשיחקרו הדבר ימצא שכן הוא שהאינדיהודי חולק בפרות, אבל הכא שיראו בעת הקציר שאין האינדיהודי נוטל ברובה, ידעו למפרע דלאו אריס היה, (ה) ויחשדוהו ששכיר-יום היה, דשכיח לשכר פועלים לימים למלאכה. ואפלו אם מנהג העיר לשכר בקבלת, דעת הש"ו להחמיר שלא להניח להאינדיהודי לעשות בשדה בשבת יום-טוב, וכל-שכן בכגון בית, דאפתי יחשדוהו בשכיר-יום, שגם זה הוא רגילות. (ו) ויש שמקלין בזה בשמנהג כל העיר הוא בקבלת נוקבלת הוא ונקא בשכל המלאכה הוא בקבלת, לאפוקי אם רק האדריכל לבדו הוא קבלן, ושאר המסיעים דרוף לשכרם לפעמים ליום, ואפלו אם הוא שכרם הכל בקבלנות, גם-כן אסור. ועין בבאור הלכה שבאונג, דבשדה יש לסמך על דבריהם במקום הפסד, אבל בבית צריך עיון אם יש להקל בזה, דהוא נגד דעת פוסקים. ועין בשערי-תשובה בשם נודע ביהודה סימן יב: (ח) במדינה. הינו בתוף

11

ח"י הלכות שבת / כלל כב אדם

ט המנער בגד שחור וחדש מן הטל ושלג שיירד עליו, אם מקפיד שלא ללכשו בעודן עליו, ח"כ, דהרי הוא פלפון. וכן בגד חדש, אפלו אינו שחור, שנשרה במים, אסור לנערו, לפי שבגד חדש מתקצר במים ועל ידי הנעור נסחט המים, והוי כפוס. וכן אסור לנער בגד חדש שחור שמקפיד עליו מן האבק ועפר שעליו. ופשיטא על ידי כלי שקורין "בערשט" (מברשת) או "מעטאלקע" ולפי שלא ידענו עד כמה נקרא חדש, לכן צריך לזהר בכלם (כן כתב בערות-דבש, והוא נכון). ועין עוד במלאכת "מכה בפטיש" סימן מ"ד. ולהסיר הנוצות בידו, המגן אברהם, אוסר:

